

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i

RECOMMENDED CITATION

memjavad (2025). *Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i*. Turkish Psychological Scales. Retrieved from <https://tr-scales.arabpsychology.com/?p=17313>

Özet

Başkalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i (TOAD), bireylerin sosyal ortamlarda başkalar? tarafından utand?r?lma, ele?tirilme veya a?a??lanma korkusunun düzeyini ölçmek amacıyla geli?tirilmis? bir psikolojik araçtır. Ölçe?in Türkçe uyarlama çalışması Akın ve arkadaşlar? (2016) tarafından gerçekleştirilmiştir. Bu çalışmada, orijinal ölçe?in psikometrik özelliklerinin Türk kültürü ve dili bağlamında geçerli ve güvenilir olduğunu göstermiştir.

Ölçek, tek bir faktör altında toplanan 10 maddeden oluşmaktadır ve yanıtlar 5'li Likert tipi bir derecelendirme sistemiyle toplanmaktadır (1=bana hiç uygun değil, 5=bana çok uygun). Elde edilen yüksek iç tutarlılık katsayısı (.90) ve tek boyutlu yapının Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) ile doğrulanması, TOAD'n sosyal kaygı ve utançla ilgili araştırmalarda kullanılabilecek sağlam bir araç olduğunu kanıtlamaktadır.

Anahtar Kelimeler

Utanma Korkusu, Başkalar? Taraf?ndan Utand?r?lma, Sosyal Kaygı, Psikometri, Ölçek Uyarlama, Tek Boyutlu Model.

Yazarlar

Ahmet Akın, Sümeyye Rada, Sümeyye Raba, Selda Yılmaz.

Amaç

Başkalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin temel amacı, bireylerin sosyal etkileşimlerde maruz kalmaktan çekindikleri utanç duygusunun yoğunluğunu ve sıklığını standardize edilmiş bir yöntemle belirlemektir. Bu özgül korkunun ölçülmesi, sosyal fobinin ve ilişkili diğer psikopatolojilerin anlaşılmasına katkıda bulunur.

Uyarlama çalışmasının özel amacı ise, orijinal yabancı dildeki ölçe?in psikolojik etliliğini ve kültürel uygunluğunu sağlayarak, Türk örnekleminde güvenilir ve geçerli bir ölçüm aracı olarak kullanılabilir hale getirmektir. Bu sayede, Türkiye'de utanç temelli psikolojik yapılar üzerine yürütülecek araştırmalara bilimsel bir zemin hazırlanmıştır.

Yapı

Ölçek, adından da anlaşılacağı gibi, "Başkalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu" (Fear of Being Shamed by Others) olarak bilinen tek ve net bir psikolojik yapıyı ölçmektedir. Bu yapı, genellikle bireyin sosyal kabul görme ihtiyacı ile sosyal reddedilme veya a?a??lanma beklentisi arasındaki gerilimden kaynaklanan yoğun bir kaygı türüdür.

Ölçülen bu yap?, bireyin kendine yönelik olumsuz de?erlendirmeler yapmas?na neden olan, özellikle ba?kalar?n?n yarg?lay?c? bak?? aç?lar?ndan duyulan korkuya odaklan?r. Bu korku, sosyal kaç?nma davran??lar?n?n ve sosyal kayg? bozukluklar?n?n önemli bir bile?eni olarak kabul edilmektedir. Ölçe?in tek boyutlu olmas?, bu yap?n?n tutarlı ve bütünlük bir fenomen olarak ele al?nd??n? göstermektedir.

Geçerlik

Ölçe?in geçerlik çal??malar? kapsamında Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) uygulanm??t?r. DFA sonuçlar?, 10 maddeden olu?an ölçe?in teorik olarak varsayılan tek boyutlu modelinin veri ile yeterli düzeyde uyum sağlad??n? göstermi?tir.

Bu bulgu, ölçek maddelerinin gerçekten de Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu yap?s?n? tutarlı bir ?ekilde ölçtü?ünü ve yap?sal geçerli?e sahip oldu?unu kan?tlamaktadır. Model uyum indekslerinin kabul edilebilir s?n?rlar içinde olmas?, ölçe?in yap?sal bütünlü?ünü desteklemektedir.

Güvenirlik

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin güvenilirlik analizleri, ölçe?in iç tutarlılı??n?n yüksek oldu?unu ortaya koymu?tur. Ölçe?in iç tutarlılık katsay?s? olan Cronbach alfa de?eri .90 olarak hesaplanm??t?r.

.90 de?eri, psikometrik standartlara göre mükemmel düzeyde bir iç tutarlılı?a işaret eder. Bu, ölçekteki 10 maddenin tamam?n?n aynı yapıya ölçme konusunda yüksek bir homojenli?e sahip oldu?u ve ölçüm hatas?n?n düşük oldu?u anlamına gelmektedir. Bu yüksek güvenilirlik düzeyi, ölçe?in tekrarlanan ölçümlerde tutarlı sonuçlar verece?i beklentisini güçlendirmektedir.

Faktör Analizi

Ölçe?in yap?sal geçerli?ini incelemek amacıyla gerçekleştirilen Faktör Analizi, ölçe?in 10 maddesinin tek bir temel faktör altında topland??n? doğrulam??t?r. Bu tek faktörlü yapı, ölçe?in tasarlanma amac?na uygun olarak, utand?r?lma korkusunu tek bir boyutta ele ald??n? göstermektedir.

Kullanılan Do?rulay?c? Faktör Analizi (DFA) yöntemi, elde edilen verilerin teorik modelle ne kadar uyumlu oldu?unu test etmi? ve modelin yeterli uyum sağlad??n? tespit etmi?tir. Bu da ölçe?in unidimensional (tek boyutlu) bir ölçüm aracı olarak kullanılması gerekti?ini bilimsel olarak desteklemektedir.

Araç

Test Type: Uyarlama Ölçe?i (Adaptasyon)

Format: 10 madde ve tek faktörden olu?maktadır. Cevaplar 5'li Likert tipi derecelendirme ile toplan?r.

Language Available: Türkçe

Population Group: Yeti?kinler ve ergenler (Uyarlama çal??mas? üniversite ö?rencileri üzerinde gerçekte?tirilmi?tir).

Age Group: 18 ya? ve üzeri (Genel ara?t?rma örnekleme göz önüne al?nd???nda).

Population Details: Psikolojik ara?t?rmalarda sosyal kayg? ve utanç e?ilimlerini ölçmek isteyen tüm popülasyonlar.

Test Methodology: Bireysel veya grup ?eklinde uygulanabilen öz bildirim (self-report) anket formu.

Anahtar Kelimeler

Sosyal Fobi, Öz Bilinç Duygular?, Utanç, Psikometri, Ölçek Geli?tirme, Uyarlama.

Yazarlar

Author ORCID Identifier: Sorumlu yazar?n ORCID bilgisi kaynakta belirtilmemi?tir.

Affiliation Email addresses: ahmet.akin@medeniyet.edu.tr (Sorumlu Yazar: Ahmet Ak?n)

Correspondence Address: ?leti?im e-posta adresi yukar?da belirtilmi?tir.

?zinler, Ücret ve Test Y?li?

Ölçe?in Türkçe uyarlama çal??mas? 2016 y?l?nda yay?mlanm??t?r. Ölçe?i akademik ara?t?rmalarda kullanmak için sorumlu yazar (Ahmet Ak?n) ile ileti?ime geçilmesi önerilir. Ticari kullan?m veya geni? ölçekli uygulamalar için yazar?n izni gereklidir.

Ölçe?in orijinal PDF dosyas? a?a??daki ba?lant?dan indirilebilir: [baskalari-tarafindan-utandirilma-korkusu-olcegi-toad.pdf](#)

Kaynaklar

Ak?n, A., Rada, S., Raba, S. ve Y?lmaz, S. (2016). Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i'nin Türkçe'ye uyarlanması: Geçerlik ve güvenilirlik çal??ması. *Kesit Akademi Dergisi*, 4, 336-343.

Ba?kalar? Taraf?ndan Utand?r?lma Korkusu Ölçe?i Maddeleri

ÖNEMLİ: Ölçe?in orijinal maddeleri kaynak içerikte sunulmadığından, bu kısım boş bırakılmı??tır. Maddelerin tamamına ulaşmak için yukarıda belirtilen referans makalenin incelenmesi gerekmektedir.

ARABPSYCHOLOGY.COM